

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-019
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони
Рӯдакӣ, 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Давлатов Бахтиёр Саидакбарович дар мавзуи «Чавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо аз шахсони ҳуқуқӣ тибқи қонунгузории ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08 – Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ).

Мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Далатов Бахтиёр Саидакбарович бешубҳа мубрам буда, он ҷавобгӯи шароити кунунии тараққиёт ва рушди ҷомеа мебошад. Солҳои охир дар Тоҷикистон ба масъалаҳои ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо аз шахсони ҳуқуқӣ тавачҷуҳи кам зоҳир карда мешавад. Дар қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба масъалаҳои ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо аз шахсони ҳуқуқӣ, инчунин намудҳои гуногуни он аҳаммияти махсус дода шуда, ҳамзамон, ба хатари ҷамъиятии ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо аз шахсони ҳуқуқӣ баҳои воқеӣ дода намешавад.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки ҷиноятҳои марбут ба масъалаҳои ҷавобгарии ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо аз шахсони ҳуқуқӣ ба таври ҷиддӣ масъалаҳоеро ба миён меоранд, ки ба амнияти кишвар, арзишҳои падидаҳои демократӣ, меъёрҳои ахлоқӣ ва адолати иҷтимоӣ ҳалал расонида, онҳо ба рушду устувории давлат ва тартиботи ҳуқуқии он зарар мерасонанд. Бинобар ин, таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯ Давлатов Бахтиёр Саидакбарович бисёр мубрам мебошад. Аз таҳлили амиқ ва баррасии ҳамҷонибаи масъалаҳои дар автореферат зикргардида ба хулосае омадан мумкин аст, ки сохтори таҳқиқот пай дар пай ва бо риояи мантиқи илмӣ таҳия гардидааст. Автореферати диссертатсия ҳамаи талаботҳои ҷойдоштаро дар худ фаро гирифта, натиҷаҳои пурра ва босамари таҳқиқотро ифода намудааст. Бешубҳа метавон гуфт, ки натиҷаҳои таҳқиқоти анҷомдодашуда барои илмҳои ҳуқуқшиносӣ ва амалияи ҳуқуқшиносӣ аҳамияти калони назариявӣю амалиро соҳибанд.

Асоси методологии таҳқиқоти диссертатсияро усулҳои умумӣ ва махсуси дарки илмӣ воқеияти ҳуқуқӣ ташкил медиҳанд, аз ҷумла категорияҳои фалсафии мафҳум, мақсад, низом ва моҳият тавассути

усулҳои таҳқиқи диалектикӣ ва материалистӣ муайян карда шудаанд. Илова бар он, дар рафти таҳқиқоти илмӣ усулҳои махсуси ҳуқуқӣ самаранок истифода гардидаанд. Аз ҷумла, дар рафти таҳлили мавзӯи мазкур маълумотҳои омӯрӣ бо истифода аз усулҳои таҳлили омӯрӣ таҳқиқ карда шудаанд. Дар баробари ин, дар рафти таҳқиқоти диссертатсионӣ усулҳои таҳқиқоти хусусӣ, мантиқӣ, таҳлилии муқоисавӣ-ҳуқуқӣ ва монанди инҳо мавриди истифода қарор дода шуда, қонунгузориҳои ҷиноятӣи ҚТ оид ба саркашӣ аз супоридани андозҳо ва ё пардохтҳо аз шахсони ҳуқуқӣ дар муқоиса бо қонунгузориҳои дигар давлатҳои хориҷӣ мавриди муҳокима қарор дода шудааст.

Муаллиф дар асоси равиши низомнок таҳлили ҳамачониба зикр мекунад, ки ҷиноятҳо дар соҳаи андоз ин кирдори барои ҷамъият хавфноки гунаҳгорона ва зиддиҳуқуқие мебошад, ки аз тарафи андозсупорандагон ва шахсони мансабдори ваколатдор бо мақсади ғарази шахсӣ дар ин самт содир мешаванд ва дар натиҷа зарари молиявӣ ба миқдори калон ба бучети давлат ва дар баъзе мавридҳо ба андозсупоранда расонида мешавад. Низомии ҷиноятҳо дар соҳаи андоз аз рӯйи объекти онҳо ба се гурӯҳи ҷиноятҳои нисбатан яххела, вале мустақил тақсим мешаванд: ҷиноятҳои саркашӣ аз супоридани андозҳо; дигар ҷиноятҳои бо андоз алоқаманд; ҷиноятҳо дар соҳаи сиёсати андоз. Таҳлили автореферати диссертатсияи Давлатов Б.С. дарак медиҳад, ки рисолаи илмӣ дар асоси қонунгузориҳои миллӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии байналмилалӣ анҷом дода шуда, дар натиҷа роҳҳои тақмили қонунгузориҳои соҳавӣ пешбинӣ шудааст.

Аз мазмуну муҳтавои автореферати мазкур бармеояд, ки муаллиф то ҳадди зарурӣ масъалаҳои дар наздаш гузошташударо ҳал намудааст, вале дар баробари муваффақиятҳои зиёд, инчунин ҳолатҳои ба назар мерасанд, ки баҳснок ва посухталаб мебошанд:

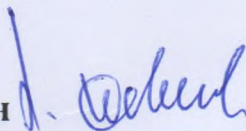
Дар автореферат ба масъалаи субъекти ҷиноят диққати махсус дода шудааст, аммо масъалаи ҳуди шахсони ҳуқуқӣ чун субъекти ҷиноят, гарчанде ки қонунгузориҳои ҷиноятӣи ҚТ (м.22) ба ҳайси субъекти ҷиноят танҳо шахсони воқеиро муқаррар мекунад, тамоман баррасӣ нашудааст. Дар қонунгузориҳои ҷиноятӣи якҷанд давлатҳои хориҷӣ шахсони ҳуқуқӣ субъекти мустақили ҷиноят эътироф шудаанд. Хуб мешуд, ки дар мазкур ин масъала мавриди баррасӣ қарор мегирифт.

Ақидаи мазкур ҳангоми баҳодиҳии мусбати автореферати таҳқиқоти диссертатсионӣ нақши муайянкунандаро намебозанд ва танҳо аз он далолат медиҳад, ки масъалаҳои баррасишаванда хеле муҳим ва мураккабу баҳсталаб мебошанд.

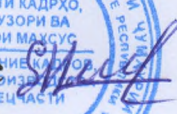
Дар маҷмуъ, аз таҳлилу баррасии автореферати мазкур ба хулосае омадан мумкин аст, ки Давлатов Бахтиёр Саидаббарович хангоми навиштани рисолаи илмӣ дар мавзуи «Ҷавобгариҳои ҷиноятӣ барои саркашӣ аз супоридани андозҳо ва (ё) пардохтҳо аз шахсони ҳуқуқӣ тибқи қонунгузориҳои ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон» қобилияти баланди эҷодкорӣ нишон додааст. Автореферати диссертатсия ва дастгоҳи илмӣ таҳқиқот ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси Ҳуқуқи ҷиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) мебошад.

Тақриздиханда:
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор, Ректори Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ғафурзода А.Д.

Имзои Ғафурзода А.Д.- ро тасдиқ мекунам:

Раёсати кадрҳо, коргузори ва корҳои махсус **Ҳамидов Ш.**

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Душанбе кучаи. Саид Носир, 33
ТЕЛЕФОН+992 (37) 224-17-86
ФАКС(37) 224-17-86
EMAIL:info@apa.tj

«16» январи 2023 сол.